

Gebiedsbeschrijving

Op oudere kaarten staat het gebied, waarin het Park Zuidbroek is gerealiseerd, beschreven als Apeldoornse Hooilanden. Dit betekent dat het gebied vroeger, door zeer hoge grondwaterstand, minder geschikt was om er vee te houden. Het gebied was wel geschikt om te hooien. Ook de toevoeging 'laar' aan de namen van enkele gebieden duidt op 'lager gelegen'.

Het park ligt iets lager dan zijn omgeving en de randen bestaan hoofdzakelijk uit dekzand. Na de laatste ijstijd ontstonden hier uitgestrekte elzenbroekbossen en heide. Dit dalgebied aan de voet van de Veluwe was dooraderd met beken en veenplassen. Toen de mens dit vruchtbare gebied in de vroege middeleeuwen ging ontginnen voor de landbouw verdwenen niet alleen de elzenbroekbossen en heidevelden maar ook het natuurlijk beekstelsel. Men legde namelijk wateringen en sloten aan om het gebied droger en dus geschikter voor landbouw te maken.

Bij het ontwerp van het park is gekeken naar de boeiende wordingsgeschiedenis van dit beeklandschap en is er gestreefd dit ten dele weer in oude glorie terug te brengen.

Geschiedenis

Het Kapittel van Sint Marie was een bestuurscollege van het Bisdom van Utrecht en verantwoordelijk voor het beheer van de goederen, de in pacht uitgegeven grond en opstallen. Ook het personeel, hun gezinnen en vee maakten daarvan deel uit. Het was de tijd van de 'horige boeren'. Het huidige parkgebied tussen de Nijbroekseweg en de Terwoldseweg maakte deel uit van deze goederen. Dit gebied stond toen in de boeken vermeld als de Ankler met daarin centraal gelegen de Hofstede Sprenkler, die in de 16^e eeuw door brand totaal werd verwoest.

IVN Natuureducatie is een vereniging van vrijwilligers die mensen betreft bij hun (groene) leefomgeving, natuur, milieu en landschap. Zo'n 25.000 vrijwilligers zijn actief in 170 lokale afdelingen.

IVN Apeldoorn is de plaatselijke afdeling en werkt in de gemeenten Apeldoorn, Epe en Voorst. IVN Apeldoorn organiseert o.a. excursies, cursussen, lezingen, landschapsonderhoud voor jong en oud. Voor mensen die zelf op pad willen in de natuur, zijn er wandel- en fietsroutes.

Meer informatie op www.ivn-apeldoorn.nl

facebook

Volg ons ook op
Facebook en
Instagram

Ommetjes

Ommetjes zijn korte routes die je uitnodigen in je eigen woon- of werkomgeving op pad te gaan. Er zijn tal van ommetjes in en rond Apeldoorn beschikbaar, ook speciaal voor kinderen en hun (groot)ouders. Download de ommetjes gratis via www.ivn-apeldoorn.nl (menu routes)

Deze wandeling is ook beschikbaar via de (gratis) [IVN Routes app](#). Je hebt dan de route, je locatie en meer informatie op je smartphone.

Kom je een wijziging tegen in de route of de informatie? Ook horen wij graag je ervaringen en suggesties. Laat het ons weten via routes@ivn-apeldoorn.nl.

Tips

1. Niet alle paden zijn geschikt voor rolstoelgebruikers.
2. De omgeving van de grote waterpartij is zeer geschikt voor natuurobservatie van water- en oevervogels, amfibieën als padden en kikkers, salamanders, libellen en waterjuffers.
3. Het parkgebied vormt als 'groene wig', een natuurlijke verbinding met het agrarisch buitengebied Beemte-Broekland.

Ommetje Park Zuidbroek Van weidegebied naar groene long

Het begin- en eindpunt: Achteringang Stadsakkers, even voorbij Van Isendoornlaan 192, Apeldoorn

GPS: 52.233740, 6.006725

Lengte: circa 2 km

Iedereen doet het op z'n tijd... een ommetje maken. Lekker een frisse neus halen met (klein)kinderen, de hond of gezellig bijkletsen met kennissen. Wandelen in het groen ontspant en is goed voor lijf en leden. Wandel dit ommetje en ontdek deze groene long in een nieuw ontwikkeld stadsdeel van Apeldoorn.

IVN verbindt mens en natuur. We laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is

Ommetje Park Zuidbroek

Van weidegebied naar groene long

Vervolg de Van Isendoornlaan ter hoogte van de ingang van de Stadsakkers en het informatiebord over de Fitness trail Park Zuidbroek naar het noorden richting snelweg en hoogspannings-masten. Bij de eerste asfaltweg linksaf langs de roestvrijstalen zuilen met de naam van het park.

In 2003 kreeg het Masterplan Zuidbroek groen licht: een zeer duurzame wijk voor 3100 woningen. Het park Zuidbroek werd gerealiseerd tussen 2012 en 2014. Het is 1000 meter lang en op het breedste deel 300 meter breed. De fitness trail links is een sportfaciliteit die in samenwerking met bewoners als sluitstuk van het park werd aangelegd. Wat gepland stond als speelplaats voor kleine kinderen is gegroeid tot een fitnessparcours voor het hele gezin.

Ga het 2e onverharde voetpad links in (voor de brug).

Links op de verhoging is één van de drie boomgaarden te zien, met onder andere wilde appels en pruimen. Om de boomgaarden zijn meidoornhagen geplant. Even verder staat links de huiszwaluwuil die in 2018 is geplaatst dankzij de Stichting Vrienden van park Zuidbroek. Nu maar hopen dat ze zich er gaan vestigen. De watergang rechts staat in verbinding met de vijvers in het Mheenpark en andere watergangen in Noord-Apeldoorn. De stroom-snelheid van het water wordt bepaald door overtollige neerslag en door kwelwater dat hier spontaan uit de bodem omhoog komt. 's Zomers staat er veel riet.

Op asfaltweg rechtsaf, op kruising rechtdoor en eerste pad rechts, over het bruggetje.

Langs dit pad, maar ook elders in het park zijn akkers ingezaaid met wilde bloemen die aantrekkelijk zijn voor vlinders en vogels. Vlinders kennen in hun korte leven twee typen planten die van belang zijn voor hun voortbestaan. Nectarplanten waarvan ze hun voedsel halen en waardplanten waarop zij hun eitjes afzetten. De brandnetel is bijvoorbeeld een waardplant voor de kleine vos en de atalanta.

Pad vervolgen over houten bruggetjes.

Verderop is links bij het informatiebord een sterk afwijkende begroeiing te zien op een zanderige bodem. Op dit 'mossenveldje' groeien planten die in staat zijn om op schrale, voedselarme bodem te overleven. Mossen hebben geen wortels maar halen vocht uit de lucht. In het vroege voorjaar kleuren moskapsels, die de sporen bevatten, de bodem.

Het terrein groeit - als je het niet beheert - snel dicht. Op het droge mossenveld zijn dat vooral berken. Elzen en wilgen hebben een voorkeur voor nat gebied (rechts). Het

mossenveld kan daarom alleen in tact kan blijven dankzij intensief onderhoud. Medewerkers van het Beheer Openbaar Groen van de Gemeente en vrijwilligers van de Vrienden van Park Zuidbroek ontdoen het mossenveld ieder najaar van opslag van berk en grove den

Aan het einde, het pad naar links volgen.

Rechts ligt een waterberging die overtollig water moet opvangen. Het oprukkende riet biedt bescherming aan bijvoorbeeld rietzangers en gorzen. In het voorjaar laten de groene kikkers zich horen. Als de plas dicht groeit wordt het minder geschikt voor libellen en waterjuffers. Tijdens droge zomers blijft hier alleen een watergeul over. Wie er met een verrekijker voor gaat zitten kan heel wat vogelsoorten spotten.

Voor de verharde weg rechtsaf.

Om verkeer de mogelijkheid te geven om te keren is hier een speciale keerlus geasfalteerd. Het gebied voor je wordt de komende jaren verder bebouwd. In het deel bij de snelweg de A50 mag de natuur zijn gang gaan. Nog steeds verandert het aanzien van het bloemrijke park doordat elzen, wilgen en berken opstomen.

Aan het eind het pad naar rechts volgen.

Links ligt het Zonnepark Zuidbroek. Het eerste zonnepanelenpark van 4,4 hectare in Apeldoorn, aangelegd in 2018 telt ruim 11.000 zonnepanelen die samen 1100 huishoudens van stroom voorzien. Bij de bocht naar rechts is een 'energiebos'. Dit is aangeplant tijdens de boomfeestdag in 2014. Zo'n energiebosje past in de visie om de woonwijk Zuidbroek energieneutraal te maken. De elzen worden om de drie tot zes jaar geoogst en versnipperd. Door verbranding in een grote lokale houtkachel levert deze biomassa zo lokale energie, bijvoorbeeld aan het warmtenet voor de woningen in Zuidbroek. Zo blijft een deel van het bos beschikbaar voor de natuur en een deel voor het leveren van energie.

Vervolg het pad via de stapstenen over de watergeul.

Sta hier even stil bij de wordingsgeschiedenis van dit natweidegebied. Na de laatste ijstijd wordt dit gebied gevoed door beekwater vanuit het Veluwe Massief. Tussen 600 en 900 gaat het Rijnwater zijn weg weer vinden over zijn oude bedding. De rivier, nu de IJssel, werpt een oeverwal op waarop later dorpen en steden verrijzen. Veel beken en waterlopen kunnen daardoor niet meer direct afwateren op de rivier. Kloostergemeenschappen en lokale bevolking bedijken de rivier en achter de dijk leggen ze sloten en weteringen aan. De groei van de bevolking en de vraag om agrarische producten zorgen er voor dat vanaf 1300 het woeste land hier intensief wordt ontgonnen en ingericht voor akkerbouw en veeteelt.

Verderop links leidt een trap naar een uitzichtpunt. Het is de bedoeling dat het water uit park Zuidbroek onder de A50 doorstroomt naar het Drostendal, het nieuwe natuurontwikkelingsgebied. Maar de vondst van watercrussula, een invasieve exoot is de oorzaak dat het water momenteel langs een andere weg afgevoerd wordt om te voorkomen dat het zich nog verder uitbreidt.

Aan het einde van het pad rechtsaf het asfalt pad op terug naar het startpunt.

Verscholen in het groen rechts bij het open veld is een vleermuisbunker. Deze is afkomstig van de vliegbasis Twente. Na plaatsing afgedekt met een zandmengsel en zo ook geschikt voor de oeverzwaluw. Voor de rust van deze dieren loopt het pad hier niet langs. De ijsvogel heeft op een verborgen plek in het park een ijsvogelwand gekregen, maar koos voor een andere locatie om te nestelen. Gelukkig wel in het park.

(plaatsing van de bunker en het uitzicht nu)

Verderop links wacht een haag van rode beuken in hartvorm op de voortgang van een tuinproject.

Het eindpunt is weer bij de achteringang van de Stadsakkers links van de weg. Dit is een tuinbouwproject dat een bezoek waard is en waar je op werkdagen groenten kunt kopen. Omdat dit natuurgebied in de bebouwde kom ligt, hoef je het bij zonsondergang niet te verlaten. Het park is in ieder seizoen een bezoek waard.